

Franková, Milada

Souhrn

In: Franková, Milada. *Human relationships in the novels of Iris Murdoch*.
Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 1995, pp. 90

ISBN 8021011912

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/122773>

Access Date: 21. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

SOUHRN

Literární kritici označují romány Iris Murdochové za filozofické, symbolické, moralistické, didaktické, realistické, fantastické, gotické a alegorické. Již tato široká klasifikace naznačuje, že dílo Iris Murdochové v sobě odráží mnohvrstevnou pluralitu dnešního britského románu a stejně tak i důležitý aspekt spisovatelčiny filozofie, kterým je „pozornost k obrovské různorodosti světa“ a respektování jinakosti.

Na mezilidských vztazích osvětluje Murdochová své koncepte etiky a mezilidské vztahy hrají také důležitou roli v jejich románech. Nemohou být proto považovány za pouhý nástroj k vyprávění napínavého děje a zaslouží si větší pozornost. V práci je pojednáno o vztazích vyplývajících z autorkou i kritikou často diskutovaného protikladu umělec – světec, o vztazích moci a podřízenosti, o vztazích, kde symbol tvoří pouto mezi lidmi, o oedipovských vztazích a o lásce jako pozornosti k jinakosti druhých a redukci důležitosti sebepoznání, což je současně kritikou existencialismu.

Murdochová bývá často kritizována za odklon od realismu, který zastává, a za vytváření šablon, ve kterých vězní své románové postavy, přestože hlásá ideál svobodných, na autorovi nezávislých postav. Tato práce se snaží ukázat, že vedle realistického detailu jsou mezilidské vztahy v románech Murdochové hlavním pojítkem s realismem. Zobrazují problémy a postoje dnešních lidí a široká paleta postav ve složité souhře událostí a vztahů posunuje příslovečnou šablonu k hranici, kde je zřejmé, že mnohé v lidských vztazích se sice opakuje, ale vždy poněkud jinak. Lidé a jejich vztahy zůstávají neproniknutelné, k čemuž také přispívá nedostatek komunikace mezi lidmi způsobený z velké části mnohoznačností slov.

Mezilidské vztahy v románech Iris Murdochové procházejí vývojem v několika rovinách. V jejich raných románech, s menším počtem postav, je vidět méně interakce a vztahy mezi lidmi se často odehrávají v mysli jedné postavy. Autorka rozvíjí paralelně myšlenku či filozofickou koncepci a vztah mezi svými protagonisty. V pozdějších, delších románech, s početnějším obsazením, jsou myšlenky a souhra postav navzájem propojeny mnohem komplexnějším způsobem, který podtrhává nejednoznačnou mnohvrstevnou povahu mezilidských vztahů.